

Učenje učenja

Vloga vzgojitelja in svetovalnega delavca pri razvijanju samouravnavanja otroka

Katja Križe, Vrtec Ptuj
Katja.krize@siol.net

● **Povzetek:** V prispevku želim predstaviti vlogo odraslega (predvsem vzgojitelja in svetovalnega delavca) pri razvijanju samouravnavanja otrok. Za lažje razumevanje razvijanja samouravnavanja pri otrocih je treba prepoznati razvojne vidike njihovega mišljenja. Ob pregledu avtorjev in zagovornikov različnih teorij razvoja želim razložiti, kako je pomembno, da vzgojitelj prepozna otrokovo razvojno stopnjo. Njegova pričakovanja glede otrokovega vedenja in obnašanja morajo biti primerna trenutni stopnji otrokovega razvoja. Na koncu sem v vlogi svetovalnega delavca posredno vpletena v proces spodbujanja in krepitev kompetence samoregulacije pri udeleženi otrocih. Kaže se predvsem v mojem delu z vzgojitelji, pri katerem se vidim v vlogi spodbujevalca, načrtovalca in koordinatorja svetovalnega in sodelovalnega odnosa. S svojim delovanjem vplivam neposredno na razvijanje vzgojiteljevih strokovnih kompetenc, pri čemer jim s številnimi možnostmi izbire ponujam izbrati njim lasten odziv, njihovo pot mišljenja. To lahko prepletejo s svojimi dosedanjimi izkušnjami in znanji ter si ustvarijo svoj zgled, ki ga s svojim odnosom v oddelku podarijo otrokom.

Ključne besede: samouravnavanje otroka, razvojni vidiki mišljenja pri otrocih, odrasli kot spodbujevalec, koordinator in načrtovalec večine samouravnavanja otroka, zgled.

The role of the teacher and counsellor when developing self-regulation with children

● **Abstract:** The article is about the role of an adult (a teacher/counsellor) when developing self-regulation with children. In order to better understand the development of the self-regulation with children, one should identify the characteristics of thinking process development in children. In relation to different authors we would like to explain the importance of the teacher's ability to recognize the child development stage. His/her reactions should be in accordance with child's momentary development stage. As a counsellor I am personally involved in the encouragement and strengthening of the self-regulation competence with children involved. This process can be traced in my work as a planner and coordinator of counselling and cooperation. My counselling work influences the development of the professional competences in teachers. I help teachers choose their own challenges and their own way of thinking. Thus they can combine both, new challenges as well as their experience which help them in their everyday practice.

Key words: child's self-regulation, development of thinking in children, adults as planners, coordinators and "pacemakers" of child's self-regulation, (take the) example

Uvod

Za dojenčka, malčka in otroka v zgodnjem otroštvu je učenje ključnega pomena za njegov nadaljnji govorni, čustveni, spoznavni in socialni razvoj. Učenje je vsaka namerna sprememba otrokovega vedenja oz. odziva na dražljaj iz okolice ali njegovega notranjega vzgiba. Ključnega pomena pri tem je, kako otroci uravnavajo oz. obvladujejo vse te reakcije na dražljaje in se nanje odzivajo. Tako imenovano samouravnavanje se nanaša na procese, ki omogočajo otroku, da se primerno odziva na svoje okolje (v Flores, 2011, po Bronson, 2000). To je takrat, ko je zmožen uravnavanja svojih misli, čustev in vedenja (Rose Flores, 2011). Otroci razvijejo osnovne veščine samouravnavanja v prvih petih letih, zato imajo vzgojitelji v sodelovanju s starši temeljno in ključno vlogo pri oblikovanju otrokove kompetence samouravnavanja učenja in vedenja. Tudi vrtec kot institucija ima pri tem zelo pomembno vlogo. Od k otroku usmerjene predšolske vzgoje, ki jo opredeljuje Kurikulum za vrtce (1999), je narejen premik k širšemu razumevanju učenja in poučevanja v socialno, kulturno in simbolno podprtem okolju, v katerem je pomembna tudi vloga odraslih, vzgojiteljic (Marjanovič, Umek, internet: Učinek vrtca na otrokov razvoj in učenje).

Vzgojiteljice so s svojim vedenjem in ravnanjem zgled otrokom pri njihovih vsakodnevnih dejavnostih, pa naj gre za vsakdanje pozdravljanje otrok v skupini ali za reševanje težjih matematičnih problemov. Tendenca je razvijanje, učenje in spodbujanje aktivnega in namernega samouravnavanja pri otrocih, tako da ti sami načrtujejo, iščejo nove ideje, se motivirajo in spodbujajo pri dejavnostih v vrtcu.

V prispevku želim predstaviti vlogo vzgojitelja pri razvijanju samouravnavanja pri otrocih, pri čemer je tre-

ba poznati različne interpretacije razvoja otroka in njihovega mišljenja. Kot svetovalna delavka imam v kolektivu pomembno vlogo pri razvijanju spoznanj za vzgojiteljice o pomenu samouravnavanja otroka, ki jo želim predstaviti na koncu prispevka.

Pomembni razvojni vidiki mišljenja pri otrocih

V vsakdanji praksi vedno znova opažamo, kako različni so si otroci, njihovo vedenje in obnašanje, zato je nujen individualni pristop. Zelo pomembno je, da

Zelo pomembno je, da vzgojitelj prepozna stopnjo razvoja pri otroku. Njegova pričakovanja glede vedenja in obnašanja otroka morajo biti primerna trenutni stopnji otrokovega razvoja.

vzgojitelj prepozna stopnjo razvoja pri otroku. Njegova pričakovanja glede vedenja in obnašanja otroka morajo biti primerna trenutni stopnji otrokovega razvoja. Predstavila sem pregled klasičnih, pri katerih učenje poteka s pogojevanjem in posnemanjem s pretiranim poudarjanjem okolja v otrokovem razvoju, in novejših teorij otrokovega razvoja, ki postavijo v ospredje otrokove miselne procese, ki vplivajo na posameznikovo vedenje v sodelovanju z okoljem. Večji poudarek sem namenila kognitivnim teorijam s Piagetom in Vigotskim ter teoriji uma po Wellmanu, saj menim, da je razumevanje teh teorij ključno pri razvijanju kompetenc samouravnavanja. Razumevanje in pojmovanje sebe in drugih ljudi kot ljudi, ki imajo svoje želje, pričanja, čustva, namere in lastne interpretacije sveta, v veliki meri posameznikom omogoča vsakodnevno razumevanje ljudi oz. socialnih okoliščin in vpliva nanj.

Psihosocialna teorija razvoja (Ericson)	Poudarja delovanje socialnih dejavnikov na vsaki stopnji razvoja enkratne osebnosti, po drugi pa ti omogočajo ljudem, da razvijejo spretnosti in druge načine vedenja, ki so potrebni za sodelovanje v družbi. Psihosocialna kriza je posamezno razvojno obdobje, v katerem se posameznik sooča s specifičnim načinom delovanja svojega ega na socialno okolje in delovanje tega okolja nanj, kar v njem oblikuje določene napetosti, specifičen konflikt. Po teh specifičnih konfliktih, psihosocialnih krizah, je Erikson poimenoval razvojne stopnje.
Behavioristične teorije učenja (Skinner)	Učenje pomeni stalne spremembe v vedenju, ki so rezultat izkušenj, opazovanj in vedenja. Skinnerjevo klasično pogojevanje, pri katerem je bistvena podkrepitev vedenja kot posledica, ki poveča verjetnost vedenja, po katerem se je pojavila. Dojenčki in novorojenčki se učijo zlasti preko habituacije, klasičnega in instrumentalnega pogojevanja. Habituacija je tip učenja, pri katerem se ponavljajoče izpostavljanje istim dražljajem kaže v upadu posameznikovega odziva na te dražljaje, ki ga ne moremo pripisati preprosti spremembi v njegovem stanju, utrujenosti ali senzorni prilagoditvi, temveč najverjetneje odraža naraščajočo spoznavno znanost dražljajev (Razvojna psihologija, 198).
Teorije socialnega učenja (Bandura)	Učenje z opazovanjem in posnemanjem vedenja drugih oseb (Bandura) je učenje, pri katerem opazovalec spremeni svoje vedenje skladno z vedenjem opazovanega modela. To so behavioristične teorije, ki so notranje konsistentne, imajo dobro izdelano metodologijo raziskovanja in znanstveno rigoroznost in jim očitajo pretirano poudarjanje okolja v posameznikovem razvoju.
Kognitivne teorije (Piaget, Vigotski)	<p>Se ukvarjajo s preučevanjem strukture in razvoja posameznih miselnih procesov ter z vplivom miselnih procesov na posameznikovo vedenje in razumevanje.</p> <p>Piaget je svoj pristop utemeljil na genetskoepistemološki, biologistični in strukturalistični zasnovi. Razvije ga skozi tri miselne procese. Adaptacijo ali prilagajanje, pri kateri gre za vzdrževanje ravnotežja med miselno strukturo in okoljem in poteka skozi proces <i>asimilacije</i>, pri katerem gre za interpretacijo novih izkušenj, spoznanj glede na obstoječe miselne strukture skozi proces <i>akomodacije</i>, pri katerem gre za prilagajanje obstoječih miselnih struktur z namenom prilagoditve novim izkušnjam. Piaget izpostavi še <i>ekvilibracijo</i> ali uravnoveženost, to je kognitivno stanje, v katerem sta asimilacija in akomodacija uravnoveženi in se lahko posameznik prilagajeno odziva na dražljaje iz okolja. Pomeni nenehno interakcijo med otrokovim mišljenjem in realnostjo.</p>

Stopnje razvoja po Piagetu:

1. zaznavno gibalna stopnja od rojstva do dveh let starosti (od preprostih refleksov do organiziranih shem in mentalne reprezentacije);
2. predoperativna stopnja od 2 do 6, 7 let (egocentrična komunikacija: otrok pri nalogah, kot so konzervacija, razredna inkluzija, seriacija, razmišlja na podlagi ene vizualne dimenzije);

Egocentrizem v zgodnjem otroštvu pomeni, da otrok ni zmožen razlikovati svoje perspektive (svoje dejavnosti, svojega zaznavanja, mišljenja, doživljanja) od perspektiv drugih.

Animizem je značilnost mišljenja v zgodnjem otroštvu, ko otrok značilnosti živega pripisuje neživim stvarim in predmetom.

Artificializem je način mišljenja, pri katerem otrok razlaga, kot da so različni naravni pojavi rezultat človekove dejavnosti (verjame, da naravne dogodke povzročata človek).

Empatija je afektivno in kognitivno zavedanje (razumevanje) notranjih stanj drugih oseb: mišljenja, čustev, zaznavanja, namena in se začne razvijati v predoperativni stopnji razvoja.

Centriranje je ena od omejitev otrokovega mišljenja na predoperativni stopnji, ko otrok usmeri svojo pozornost samo na en vidik problema oz. okoliščine in zanemari vse druge.

Miselno ohranjanje (miselna konzervacija) pomeni razumevanje, da dva predmeta ostaneta enaka (npr. v količini, dolžini, teži) ne glede na zunanjo spremembo (npr. spremembo oblike), če ni ničesar dodanega oz. odvzetega.

Ireverzibilnost je ena od omejitev otrokovega mišljenja na predoperativni stopnji, ki mu onemogoča razumeti, da miselne operacije potekajo v dve ali več smeri.

Število je miselni oz. logični konstrukt, s katerim izražamo količino prvin v neki množici.

Kardinalnost je načelo, ki pomeni, da ima zadnje število v preštetem nizu pomen števila v nizu.

Ordinalnost je načelo, pri katerem konkretno število pomeni zaporedje prvine v nizu.

Prirjevanje ena proti ena je postopek, pri katerem otrok priredi enemu po enemu predmetu ime – število in pri tem razume, da je v dveh nizih enako število prvin, če sta oba niza enako dolga.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. konkretno operativna stopnja od 6 do 11,12 let; 4. formalno operativna stopnja od 11 do 15 let. Konkretno operativna in formalno operativna stopnja razvoja po Piagetu za predšolsko obdobje nista tako pomembni.
<p>Teorija uma (Wellman)</p>	<p>Pri tej teoriji gre za razumevanje in pojmovanje sebe in drugih ljudi kot ljudi, ki imajo svoje želje, prepričanja, čustva, namere in lastne interpretacije sveta. Torej gre za posameznikovo zavedanje in razumevanje lastnih mentalnih stanj in mentalnih stanj drugih ljudi. Vse to posameznikom omogoča vsakodnevno razumevanje ljudi oz. socialnih okoliščin. Med začetnike preučevanja teorije uma lahko uvrstimo Piageta. Menil je, da otroci do šestega leta starosti ne morejo razlikovati med mišljenjem oz. sanjami in realnimi fizičnimi entitetami. Piaget je tak način mišljenja imenoval realizem.</p> <p>Rezultati več novejših raziskav pa kažejo, da v starostnem obdobju med drugim in petim letom prihaja do pomembnih premikov v razvoju teorije uma. Podatki raziskav kažejo, da se otroci v srednjem in poznem otroštvu spominjajo več in bolje, ti pa več in bolje kot malčki. Razlogi za to so različni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • večja spominska kapaciteta, • bolj izdelane spominske strategije, • razvoj metakognicije – starejši otroci bolje razumejo, kako deluje spomin, • več vsebinskega znanja. <p>Obseg zapornitve narašča v obdobju zgodnjega otroštva in približno pri starosti od 10 do 12 let doseže raven odraslih. Z otrokovo starostjo se povečuje obseg kratkoročnega spomina, in sicer za številke in črke. Spominske strategije, ki jih posameznik uporablja v različnih fazah spominskega procesa, se izboljšujejo z otrokovo starostjo. Otroci v zgodnjem otroštvu uporabljajo posamezne spominske strategije, ki pa se jih praviloma ne zavedajo.</p> <p>Relativno pogosta spominska strategija je ponavljanje podatkov, ki si jih mora posameznik zapomniti. Otrokom, mlajšim od šest oz. sedem let, se zdi raba strategije ponavljanja manj pomembna kot starejšim otrokom. Spominske strategije se z leti ne razvijajo le glede pogostnosti njihove rabe, temveč tudi glede na sestavljenost. Tako npr. malčki pri rabi strategije najpogosteje ponavljajo le tiste dražljaje, ki jih vidijo, medtem ko otroci v zgodnjem otroštvu spoznajo pomen ponavljanja tistih dražljajev, ki jih ne vidijo. Eden od razlogov za pogostnejšo rabo spominskih strategij je tudi razvoj metakognicije oz. enega od vidikov metakognicije, tj. metaspomina. Gre za sposobnost ocenitve svojih lastnih spominskih sposobnosti in omejitev, ki so vezane na različne spominske naloge. Otroci se v zgodnjem otroštvu zavedajo svojega spomina. Prav tako otroci, stari od pet do šest let, razumejo, da si znane stvari lažje zapomnijo kot neznane, da je prepoznavanje preprostejše kot priklic. Otroci v tem starostnem obdobju nerealno ocenjujejo svoje spominske sposobnosti.</p>

Povzeto po Marjanovič Umek, L., Zupančič, M., Fekonja, U., Kavčič, T., Svetina, M., Tomazo Ravnik, T., Bratanič, B. (2004). Razvojna psihologija. Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Samournavanje otroka

Otroci si razvijajo veščino samournavanja v prvih petih letih in ta pomeni temelj za njihov nadaljnji razvoj. Pri tem se morajo starši, vzgojitelji in učitelji zavedati, kako pomemben je njihov zgled in delovanje pri krepitevi veščin otrokovega samournavanja. Otrok, ki je deležen pozitivnega zgleda, kateremu so ponujene številne izkušnje iz vsakdanjega življenja, iz katerih se uči pravilne izbire, razvija veščino, ki ga bo spremljala kasneje v njegovem življenju. Samournavanje lahko zajema različna področja otrokovega razvoja. Pri področjih ne gre za izključevanje, temveč za njihovo združevanje oz. sovplivanje; tako čustvena in kognitivna samoregulacija nista ločeni, delujeta ena na drugo. Če sem konkretna, če bomo otroku v vrtcu zgotovili npr. pri matematični dejavnosti čim več čutnih zaznav predmetov, različnih predstav, utrjevanj na različnih ravneh v sodelovanju z drugimi dejavnostmi, bo razu-

mel matematiko kot uporabno in nujno v vsakdanjem življenju. Matematika mu bo všeč. Učenje bo postalo aktiven in nameren proces. V tem procesu je treba izpostaviti vlogo vzgojitelja.

Vzgojiteljeva vloga pri samournavanju predšolskega otroka

Vzgojitelj ima pri svojem delu zelo pomembno vlogo pri razvijanju samournavanja predšolskega otroka. V dejavnostih, ki jih izvaja v oddelku, mora otrokom ponuditi možnost opazovanja, preizkušanja, raziskovanja, razmišljanja (miselni izzivi) ter oblikovanja lastnih predstav in ugotovitev. Zelo pomembno je, da pri tem izhaja iz vsakodnevnega življenja in izkušenj, ki jih otrok pridobi v neposrednem okolju. Če malčk-

om zagotovimo primerne priložnosti, se lahko naučijo namernega samouravnavanja (v Flores, 2011, po Zimmerman, 1994). Otroka vzgojitelji naučijo, da sam na-

mernih priložnosti in izzivov samouravnavanja njihovega vedenja, jim s tem omogoči, da se učijo namernega samouravnavanja. Vzgojitelj mora biti otrokom

V dejavnostih, ki jih izvaja v oddelku, mora otrokom ponuditi možnost opazovanja, preizkušanja, raziskovanja, razmišljanja (miselni izzivi) ter oblikovanja lastnih predstav in ugotovitev.

črtuje svoje aktivnosti, razmišlja o tem, kaj bi počel, kako in s kakšnim namenom, ter sprejema odločitve, da izbrano aktivnost udejanji in pri njej vztraja določen čas. S tem povečuje svojo pozornost in zbranost pri neki aktivnosti, ki mu v obdobju šolanja lahko omogočata boljši učni uspeh. Vzgojitelji s svojim vedenjem, ravnanjem, zgledom in motivacijo še dodatno vplivajo na razvoj samouravnavanja mišljenja, čustev, obnašanja in motivacije pri otrocih. Vzgojiteljevo delo mora izhajati iz otrok, od njih se pričakuje aktivna udeležba in participacija. Vzgojiteljica si tako izbere temo, ki jo bo obravnavala v oddelku, npr. ekologijo. Otrokom pripravi raziskovalno vprašanje in skupaj z njihovim predlogi, kaj bodo počeli, izdelata načrt projekta, ki ga bodo izvajali v vrtcu. Izvedene dejavnosti z otroki dnevno evalvira, jih dopolnjuje, se pogovarja o njih in jih oza-vešča.

Otroci iščejo odgovore na zastavljena vprašanja v knjigah, enciklopedijah (organizirajo ogled knjižnice), pri strokovnjakih z izbranega področja v naravi in okolici domačega kraja. Vzgojiteljica otrokom vnaprej pripravi okoliščine in miselne izzive, v katerih morajo otroci sami miselno ali s pripomočki iskati odgovore na zastavljene probleme. Te nato analizirajo skupaj (vzgojiteljica in otroci), jih dokumentirajo ali se na podlagi pridobljenih izkušenj ustvarjalno in likovno izrazijo. Iz izbranih informacij in pridobljenih izkušenj poskusijo najti smisel in njihovo uporabnost. Tako bodo novo pridobljeno znanje rekonstruirali z že usvojenimi znanji in izkušnjami. Do izbranih tem si morajo otroci izoblikovati lastna stališča. Pri samouravnavanju otroka gre za to, da mora biti to pri njem aktiven in nameren proces. Če vzgojiteljica malčkom ponudi dovolj pri-

zglede oz. modele ustreznega vedenja. Tudi sam se mora vesti in delovati v oddelku samouravnalno. Otrokom mora znati pokazati skozi t. i. proces »odranja«, kako v danih okoliščinah izbrati med številnimi možnostmi svoj odziv, svojo pot mišljenja. Otroke vzgojitelj spodbuja, da načrtujejo in iščejo prave poti svojega vedenja, s tem se učijo odgovornega vedenja.

Pri razvijanju samouravnavanja pri otrocih je ključna njihova **pozornost**. Pozornost pomeni prvo, kritično stopnjo v spoznavnih procesih, saj stvari, na katere nismo pozorni, praviloma ne zaznamo in si jih tudi ne zapomnimo. Je proces, s pomočjo katerega posameznik aktivno selekcionira informacije iz okolja. Otrokova pozornost v obdobju zgodnjega otroštva je v primerjavi s pozornostjo starejših otrok relativno šibka, kar pomeni, da je manj usmerjena in nadzorovana, ter krajša.

Glavna naloga vzgojitelja mora biti pri otrocih razvijati vedoželjnost, željo po spoznavanju novega in razvijanju trajnega interesa do novih znanj, ter spodbujanje njihove samostojnosti in participacije v procesu pridobivanja znanj. Pri tem je pomembnejši proces in ne končni rezultat, saj se nova znanja gradijo kot skulptura iz kock lego. Razvijanje samouravnavanja pri otroku mora biti trajen proces, ki se razvija postopoma, in se nato razvojno nadaljuje v šolskem obdobju in v njegovem nadaljnjem življenju.

Vloga svetovalnega delavca pri razvijanju samoregulacije pri vzgojiteljih

Svetovalni delavec v vrtcu spremlja, spodbuja in razvija večino samouravnavanja vzgojiteljev. S primernimi strokovnimi spodbudami, svetovanji, izbranimi izobraževanji za strokovne delavce in vsakdanjimi konstruktivnimi medsebojnimi odnosi in izmenjavo mnenj ter izkušenj iz prakse pozitivno prispeva k boljšemu poklicnemu delu vzgojiteljev in njihovemu samouravnavanju.

Svetovalni delavec izmenjuje strokovna mnenja in izkušnje iz prakse z vzgojiteljicami. Z njimi razpravlja o morebitnih vprašanjih glede vzgoje otrok ali sodelovanja s starši in jim strokovno svetuje, kako se v določenih okoliščinah odzvati na težave.

Je spodbujevalec ...

Svetovalni delavec izmenjuje strokovna mnenja in izkušnje iz prakse z vzgojiteljicami. Z njimi razpravlja o morebitnih vprašanih glede vzgoje otrok ali sodelovanja s starši in jim strokovno svetuje, kako se v določenih okoliščinah odzvati na težave. Spodbuja jih k njihovi poklicni rasti. Ponudi jim mogoče poti, kako se izogniti vsakdanjemu stresu na delovnem mestu.

Pomembno vlogo ima pri sodelovanju s starši. Sodeluje na roditeljskih sestankih (pogovori o razvojnih značilnostih otrok, npr. grizenje, vstop v vrtec, predstavitev heterogenih oddelkov ipd.), pogovornih urah (individualni pristopi do posameznega otroka, njegove razvojne značilnosti, stiske, ki jih morebiti doživlja), svetovanje staršem in izvajanje šole za starše. Šola za starše je lahko za starše ventil, skozi katerega pritečejo na dan vse skrbi, težave, ki jih imajo pri vzgoji svojih otrok, njihove polemike, stiske in ideje. Svetovalni delavec njihovo sporočilo primerno prenese vzgojiteljicam, kar jim ponudi dodatne poti, informacije pri izboljšanju kakovosti dela v oddelku.

Je načrtovalec ...

V svojem delu svetovalni delavec v sodelovanju z vodstvom načrtuje izobraževanje strokovnih delavcev in ga evalvira skupaj z njimi. Pri tem se sklicuje na tale vprašanja:

Ali smo upoštevali pri izbiri izobraževanja potrebe vzgojiteljic, njihove interese, ideje, želje, njihovo predznanje, njihova močna in šibka področja, upoštevali njihove individualne razlike? Kako? Ali so imeli možnost izbire? Kje se je to odražalo in kako? Ali so imeli dovolj možnosti za aktivno, participativno in izkušnjsko učenje? Ali smo jim

Viri in literatura

1. Flores, I. R. (2011). Developing young children's Self-Regulation through Every day Experiences. Young children. 2011/7.
2. Kurikulum za vrtece (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
3. Marjanovič Umek, L., Zupančič, M., Fekonja, U., Kavčič, T., Svetina, M., Tomazo Ravnik, T., Bratanič, B. (2004). Razvojna psihologija. Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
4. Marjanovič Umek, L., Fekonja Peklaj, U. (2008). Sodoben vrtec: možnosti za otrokov razvoj in zgodnje učenje. Ljubljana: Znanstveno-raziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

omogočali sodelovalno učenje in ga spodbujali? Ali smo pri delu uporabili ustrezna sredstva, izbiro prostora, opremo?

Je koordinator ...

Svetovalni delavec s svojim delovanjem vpliva na vrednoto komunikacije v vrtcu. Skrbi, da so odnosi med osebjem konstruktivni, da si vzgojitelji med seboj izmenjujejo primere dobre prakse v vrtcu in jih kasneje uporabljajo v svojem strokovnem delu v oddelku. Je povezovalni člen med vodstvom vrtca, vzgojiteljicami, otroki in starši. Zavedati se mora svoje pomembne vloge v kolektivu, saj s svojim zgledom in delovanjem vpliva na razvoj dobrih, ustvarjalnih in strokovnih odnosov, ki delajo kolektiv bolj spontan in še bolj ustvarjalen. S tem posredno vpliva na razvijanje večine samouravnavanja otrok, saj so otroci največji ocenjevalci našega dela in razvoja.

Sklep

Zaposleni v vzgoji in izobraževanju smo v toku sprememb gospodarskega in družbenega razvoja vedno znova postavljeni v nove okoliščine, ki se jim moramo prilagoditi. Prav tako naši otroci in starši. Naše znanje in vedenje ni nikoli dokončno. Novi pristopi do razumevanja individualnih posebnosti otrok nas pripeljejo do novih izobraževalnih izzivov, ki nas vodijo k strokovni nadgradnji teorije in izkušenj, pri čemer krog nikoli ni sklenjen. S ponotranjenim, samodejnim razvijanjem večine samouravnavanja pri otrocih želimo doseči njihovo avtonomno participacijo in zavedanje njihovega obstoja v družbi. S tem otroci ozavestijo, da s svojim delovanjem lahko vplivajo na spremembe pri sebi in v družbi.